

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr. (28.5-62) SD-3524

**DĖL EUROPOS SĄJUNGOS UŽIMTUMO, SOCIALINĖS POLITIKOS, SVEIKATOS IR
VARTOTOJŲ REIKALŲ TARYBOS POSĖDŽIO**

Teikiame svarstyti Vyriausybės pasitarime informaciją bei Lietuvos pozicijas 2018 m. birželio 21 d. Liuksemburge vyksiančiame Europos Sąjungos Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdyje.

PRIDEDAMA:

1. Vyriausybės rezoliucijos projektas, 1 lapas.
2. Pažyma apie užimtumo ir socialinės politikos klausimus, kurie bus svarstomi ES Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdyje, 10 lapų.

Ministras

 Linas Kukuraitis

Ieva Rutkauskaitė, tel. 2668165, el. p. ieva.rutkauskaite@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

REZOLIUCIJA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJŲ DĖL KLAUSIMŲ, SVARSTOMŲ
2018 M. BIRŽELIO 21 D. EUROPOS SĄJUNGOS UŽIMTUMO, SOCIALINĖS
POLITIKOS, SVEIKATOS IR VARTOTOJŲ REIKALŲ TARYBOS POSĖDYJE**

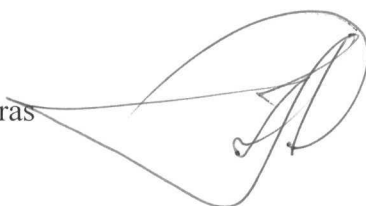
Nr.
Vilnius

Pritarti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktoms Lietuvos Respublikos pozicijoms dėl užimtumo ir socialinės politikos srities klausimų, svarstomų 2018 m. birželio 21 d. Europos Sąjungos Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdyje.

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

**INFORMACIJA APIE UŽIMTUMO IR SOCIALINĖS POLITIKOS KLAUSIMUS,
KURIE BUS SVARSTOMI EUROPOS SĄJUNGOS TARYBOS (UŽIMTUMO, SOCIALINĖS
POLITIKOS, SVEIKATOS IR VARTOTOJŲ REIKALŲ) POSĖDYJE 2018 M. BIRŽELIO 21 d.**

2018 m. birželio 21 d., ketvirtadienį, vyksiančios ES Tarybos posėdžio darbotvarkėje numatyti šie socialinės politikos ir užimtumo srities klausimai:

1. Darbotvarkės priėmimas
2. (galimas) A punktų patvirtinimas
  - a) Ne teisėkūros procedūros punktų sąrašas
  - b) Teisėkūros procedūros punktų sąrašas (viešas svarstymas pagal Europos Sąjungos sutarties 16 str. 8 dalį)

Teisėkūros procedūra priimamų aktų svarstymas
(Viešas svarstymas pagal Europos Sąjungos sutarties 16 str. 8 dalį)

3. Reglamentų dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (883/04 ir 987/09) peržiūra
= Bendras požiūris

Klausimo esmė

Tikslas – pratęsti koordinavimo reglamentų modernizavimą, siekiant palengvinti laisvą asmenų judėjimą užtikrinant teisinį aiškumą, teisingą finansinės naštos padalijimą tarp valstybių narių, taip pat siekiant sumažinti administracinę naštą ir palengvinti koordinavimo taisyklių įgyvendinimą praktikoje.

Taryboje planuojama priimti bendrąjį požiūrį visam pasiūlymui.

Lietuvos pozicija

Pritariame bendrajam požiūriui.

Tikime, kad siūlomi pakeitimai padės išspręsti praktikoje pasitaikančias problemas dėl koordinavimo reglamentų įgyvendinimo, o kartu suteiks valstybėms narėms geresnius įrankius išvengti piktnaudžiavimų. Nenorėtume iš naujo pradėti diskusijų dėl tų pakeitimų, dėl kurių jau buvo pasiektas sutarimas EPSCO.

Tikimės, kad siūlomi pakeitimai dėl vienodo požiūrio principo apribojimo ekonomiškai neaktyviems asmenims padės išspręsti klausimą dėl koordinavimo reglamentų ir Direktyvos dėl laisvo ES piliečių judėjimo tarpusavio santykio.

Svarbu, kad reglamentų nuostatos dėl taikytinos teisės nustatymo būtų aiškos ir paprastos, siekiant išvengti skirtingų interpretacijų. Tikimės, kad siūlomi pakeitimai leis supaprastinti taikytinos teisės nustatymą praktikoje ir kartu nepadidins administracinės naštos.

Dėl nedarbo draudimo išmokų koordinavimo teigiamai vertiname pirmininkaujančios valstybės kompromisinį pasiūlymą. Manome, kad siūlomos nuostatos leis iš vienos pusės išvengti piktnaudžiavimo atvejų, o iš kitos pusės sumažins šių nuostatų įgyvendinimo administravimo kaštus. Dėl siūlomų pakeitimų dėl nedarbo išmokų mokėjimo asmenims, kurie paskiausio darbo metu dirbo ir gyveno skirtingose valstybėse narėse, teigiamai vertiname siūlymą atsisakyti nuostatų dėl nedarbo išmokų kompensavimo ir kaip pagrindinę taisyklę nustatyti, kad nedarbo išmoką minėtiems asmenims moka darbo vietos valstybė.

Dėl Reglamento Nr. 987/2009 nuostatų dėl permokų kompensavimo ir išieškojimo teigiamai vertiname siūlymus patikslinti reglamento nuostatas atsižvelgiant į Direktyvą 2010/24/EC, kuri yra taikoma mokesčių srityje. Manome, kad siūlomi pakeitimai, įskaitant siūlymą patvirtinti bendrą dokumentą dėl skolų išieškojimo, leis supaprastinti šių nuostatų taikymą ir palengvins valstybių narių bendradarbiavimą.

Keičiant koordinavimo reglamentų nuostatas dėl apsiikeitimo informacija ir duomenų apsaugos svarbu, kad valstybėms narėms būtų paliktas pakankamas lankstumas ir galimybė atsižvelgti į skirtingas praktines situacijas.

4. Direktyva dėl skaidrių ir nuspėjamų darbo sąlygų

= *Bendras požiūris*

Klausimo esmė

Direktyvos tikslas – skatinti saugesnį ir labiau nuspėjamą užimtumą, drauge užtikrinant darbo rinkos gebėjimą prisitaikyti ir gerinant gyvenimo ir darbo sąlygas.

EK įvardina, jog ES egzistuoja problema nepakankama darbuotojų apsauga, taip pat tų, kurie įdarbinti pagal naujas ir nestandartines formas: 1) kai kurie darbuotojai negauna pranešimų apie darbo sąlygas raštu; 2) informacija būna nepakankama arba ji gaunama per vėlai; 3) sumažėjęs garantijų dėl darbo santykių nuspėjamumas; 4) nepakankama prieiga prie privalomų mokymų; 5) nevienoda darbuotojų apsauga tarp ES šalių.

Nemažai VN išreiškė susirūpinimą dėl sąvokų apibrėžimo ES lygiu, tad pirmininkaujanti valstybė narė siūlo panaikinti darbuotojo, darbdavio ir darbo santykių apibrėžimus. Tačiau nuoroda į ETT praktiką būtų išsaugota konstatuojamojoje dalyje.

Lietuvos pozicija

Lietuva pritaria šio pasiūlymo tikslui gerinti darbuotojų galimybes gauti informaciją apie jų pačių darbo sąlygas. Palankiai vertiname PRES BG pakeitimus, kalbant apie sąvokas (buvo įvertinti LT⁶ teikti siūlymai), ypač apie sąvoką „darbuotojas“. Taip pat buvo pateikti palankūs LT pakeitimai dėl mokymų, nuspėjamų darbo grafikų taikymo. Iš esmės sutiktume su sąvokų panaikinimu, kas reikštų, kad kiekviena VN nustato savo apibrėžimus. Todėl iš esmės pritariame bendrajam požiūriui.

5. Direktyva dėl profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros

= *Bendras požiūris*

Klausimo esmė

Dėl nepakankamų galimybių naudotis vaikų ar priklausomų giminaičių priežiūros atostogomis, atostogų sistemos modelio, kuriuo sudaromos nepalankios sąlygos moterims ir vyrams priežiūros pareigas dalytis po lygiai, ribotų galimybių naudotis susitarimais dėl lanksčių darbo sąlygų ir nepakankamų formaliosios priežiūros paslaugų didėja moterų užimtumo problemos.

Pasiūlymo tikslas – spręsti nepakankamo moterų dalyvavimo darbo rinkoje problemą ir propaguoti lyčių lygybę dėl galimybių darbo rinkoje.

Siūloma nustatyti:

- tėvystės atostogos – nustatoma individuali teisė į 10 darbo dienų trukmės atostogas;
- vaiko priežiūros atostogos – individualios kiekvieno iš tėvų bent 4 mėn. trukmės atostogos, iš kurių bent 2 mėnesiai negali būti perleisti kitam tėvui;

- slaugančiojo asmens atostogos – valstybės narės raginamos nacionalinėje teisėje užtikrinti darbuotojų teisę pasinaudoti slaugančiojo asmens atostogomis;
- apmokėjimo lygį per tėvystės ir vaiko priežiūros siūloma reguliuoti pačioms valstybėms narėms, tačiau siūloma įvertinti poreikį skatinti tėvus jomis naudotis.
- susitarimai dėl lanksčių darbo sąlygų – iki 8 m. amžiaus vaikų turinčių tėvų ir prižiūrinių asmenų teisė nustatytam laikotarpiui prašyti lanksčiai nustatyti darbo laiką, darbo grafiką arba darbo vietą.

Lietuvos pozicija

Lietuva pritaria bendrajam požiūriui.

Manome, kad didesnis tėvų įtraukimas į vaiko priežiūros pareigas yra sveikintinas dalykas ir kad reikalingos tikslingos priemonės tam pasiekti. Vis daugiau tėvų užsiima vaikų priežiūra ir vis daugiau motinų dirba. Tačiau palikus šiuos procesus savieigai, gerų rezultatų lauksime labai ilgai. Todėl mums priimtinas neperduodamos vaiko priežiūros atostogų dalies pailginimas iki dviejų mėnesių. Sutinkame, kad šis laikotarpis turi būti pakankamai gerai apmokamas tiek tėvui, tiek ir motinai, tačiau manome, kad didesnės diskrecijos palikimas Valstybėms narėms yra sveikintinas.

Ši direktyva nustatys tik minimalius standartus, kurie neturi sugriauti gerai veikiančių ir tokių skirtingų sistemų Valstybėse narėse, bet jas pastiprinti, o jau pačios valstybės narės toliau tobulins savąsias sistemas taip, kaip priimtina jų visuomenėms.

6. Direktyva dėl vienodo požiūrio (19 str.)

= *Pažangos ataskaita*

Klausimo esmė

2008 m. liepos 2 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas. Pateiktas pasiūlymas dėl direktyvos papildytų ES įstatyminę bazę šiose srityse: socialinės apsaugos, sveikatos apsaugos, švietimo, paslaugų bei prekių gavimo ir aprūpinimo būstu.

BG PIRM teikiamoje pažangos ataskaitoje apibendrinamas per Bulgarijos pirmininkavimą atliktas darbas ir VN pozicijos šiuo klausimu: kai kurios VN kvestionavo socialinės apsaugos ir švietimo įtraukimą į pasiūlymo apimtį; kai kurios VN prašė išaiškinimo dėl teisinio aiškumo, kompetencijų pasidalinimo, praktinio, finansinio ir teisinio pasiūlymo poveikio; CZ, DK, MT ir UK turi parlamentines tikrinimo išlygas. Socialinių klausimų darbo grupėje toliau buvo tęsiamas darbas atsižvelgiant į pirmininkaujančios valstybės parengtus pasiūlymus dėl daugialypės diskriminacijos koncepcijos patikslinimo ir nuorodos pridėjimo dėl lygybės duomenų.

Atsižvelgdama į artėjančias pasiūlymo pristatymo dešimtmečio metines, pirmininkaujanti valstybė narė suteikė delegacijoms galimybę diskutuoti dėl galimų būdų, kaip įveikti besitęsiančią aklavietę Tarybos diskusijose. Beveik visos VN palaikė direktyvos pasiūlymo tikslą, tačiau atkreipė dėmesį į daugybę neišspręstų klausimų, pvz., subsidarumo ir kompetencijos pasidalijimo, teisinio aiškumo ir nuoseklumo su kitais teisės aktais, poveikio biudžetui, sąnaudų bei įgyvendinimo. Pažymima, kad nepaisant to, kad valstybių narių yra remiami siūlomos direktyvos tikslai, prieš užsitikrinant reikalingą vieningumą Taryboje, reikia techninio darbo ir tolesnių politinių diskusijų.

Lietuvos pozicija

Iš esmės Lietuva pritaria BG parengtai Direktyvos pažangos ataskaitai, kuria pabrėžiama daugialypės diskriminacijos ir lygybės duomenų, kovojant su diskriminacija, svarba, daugialypės

diskriminacijos sąvokos aiškumo būtinybė. Lietuva taip pat pritaria, jog siekiant vieningai priimti Direktyvą, būtinas visų VN techninis darbas, indėlis bei diskusijos.

7. Reglamentas dėl Europos darbo institucijos

įsteigimo

= *Pažangos ataskaita*

Klausimo esmė

EDI tikslai: teikti informaciją asmenims ir verslui apie jų turimas teises ir pareigas darbo jėgos judumo ir socialinės apsaugos koordinavimo srityse (galimybės įsidarbinti, pameistrystė, judumo schemas, įdarbinimas ir apmokymai, taip pat konsultavimas apie teises ir pareigas gyvenant, dirbant/veikiant kitoje VN); remti VN bendradarbiavimą atitinkamos Sąjungos teisės tarpvalstybinio įgyvendinimo srityje, taip pat sudaryti palankesnes sąlygas bendriems patikrinimams; tarpininkauti ir padėti rasti sprendimą kilus tarpvalstybiniam nacionalinių institucijų ginčui ar tarpvalstybinio darbo rinkų sutrikimo atveju.

Veikla: informavimas apie tarpvalstybinį darbo jėgos judumą (pagal EURES reglamentą ir Vieningų skaitmeninių vartų reglamentą); prieiga prie tarpvalstybinio darbo jėgos judumo paslaugų; bendradarbiavimas ir keitimasis informacija; bendrų inspektavimų koordinavimas; tarpvalstybinio darbo jėgos judumo analizės ir rizikos įvertinimas; pagalba didinant institucinius gebėjimus; tarpininkavimo tarp VN paslaugos.

Per BG PIRM aptarti reglamento 1–11 str. VN pagrindiniai kelti klausimai: reikia toliau nagrinėti EDI pridėtinę vertę, nes mažai žinoma, kaip institucija dirbs; grėsmė, jog VN įtaka ateityje gali būti sumažinta; papildomos finansinės ir administracinės naštos grėsmė; kyla klausimai dėl bendrų ir suderintų VN ir institucijos patikrinimų.

Lietuvos pozicija

Lietuva pritaria pažangos ataskaitos teikimui. Laisvas darbuotojų judėjimas ir laisvė teikti paslaugas – vienas esminių Europos Sąjungos ramsčių. Laisvas darbuotojų judėjimas svariai prisideda prie Europos ekonomikos konkurencingumo ir tinkamo Europos darbo rinkos funkcionavimo. Sutinkame, kad turi būti dedamos vieningos pastangos siekiant minėtų laisvių įgyvendinimo. Manome, jog nereikia skubėti svarstant pasiūlymą, nes yra dar daugybė klausimų, kuriuos turime išdiskutuoti ekspertiniu lygiu.

Su teisėkūros procedūra nesusijusi veikla

8. 2018 m. Europos semestras

= *Politiniai debatai*

Klausimo esmė

Ministrų debatams pirmininkaujanti Bulgarija teikia diskusinius klausimus:

1. Ar Europos semestras yra veiksnys, padedantis valstybės vidaus reformų darbotvarkei? Ar jis vis dar atlieka svarbų vaidmenį siekiant "Europa 2020" užimtumo ir socialinių tikslų?
2. Kaip būtų galima pagerinti valstybių narių, ypač kompetentingų ministrų, dalyvavimą semestro procese praktiniame lygmenyje, siekiant pagerinti konkrečių šalių rekomendacijų įgyvendinimą? Kokių veiksmų galėtų imtis Komisija, kad toliau stiprintų ryšius su pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis?

Lietuvos pozicija

Planuojama pasisakyti pagal preliminaras tezes:

- Valstybėms narėms pateiktos rekomendacijos atkreipia dėmesį į esminius kiekvienos šalies iššūkius. Lietuva palankiai vertina tai, kad šiemet Komisija pripažino ir galiausiai nurodė mokesčių sistemos korekcinės galios svarbumą ir jos būtinumą kovojant su skurdu ir pajamų nelygybe.
- Europos Semestras turi būti efektyviau išnaudojamas ir pasitelkiamas, kuomet priimami svarbūs nacionaliniai sprendimai. Be to, visada pasisakome už tolimesnį Europos Semestro proceso tobulinimą ir supaprastinimą.
- Labai svarbus siekis – Europos Semestro procedūrų suderinimas su nacionaliniais politiniais ciklais. Reformų prioritetai dažnai sprendžiami pradedant naujos vyriausybės kadenciją, o išsamių struktūrinių reformų įgyvendinimas paprastai trunka kelerius metus. Todėl svarbus būtų Komisijos siekis pagerinti Semestro suderinimą su daugiamečiais politikos prioritetais nacionaliniu lygiu.

a) Rekomendacijos kiekvienai valstybei narei dėl **2018 m. nacionalinių reformų programų** ir aiškinamojo pranešimo projektas

=*Patvirtinimas*

Klausimo esmė

2018 metų Europos semestras prasidėjo 2017 m. lapkričio 22 d. Europos Komisijai (EK) patvirtinus Metinę augimo apžvalgą. 2018 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Metinėje augimo apžvalgoje ES lygmeniu nustatytiems prioritetams ir euro zonos ekonominės politikos rekomendacijoms. 2018 m. kovo 7 d. paskelbta 2018 metų Lietuvos šalies ataskaita (*country report*), kurioje pateikta Lietuvos pažanga įgyvendinant 2017 m. liepos 11 d. Tarybos rekomendacijas ir ES strategijos „Europa 2020“ tikslus.

Europos Komisija rekomenduoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kompetencijoje 2018–2019 m. imtis šių veiksmų:

- Užtikrinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą kartu sprendžiant pensijų adekvatumo klausimą.
- Gerinti mokesčių ir išmokų sistemos struktūrą siekiant mažinti skurdą ir pajamų nelygybę.

Lietuvos pozicija

Pritariame teikiamoms 2018 m. rekomendacijoms.

Valstybėms narėms pateiktos rekomendacijos atkreipia dėmesį į esminius kiekvienos šalies iššūkius. Lietuva palankiai vertina tai, kad šiemet Komisija pripažino ir galiausiai nurodė mokesčių sistemos korekcinės galios svarbumą ir jos būtinumą kovojant su skurdu ir pajamų nelygybe.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vykdomi ar suplanuoti veiksmai įgyvendinant 2018–2019 m. Lietuvai skirtas rekomendacijas:

- **Užtikrinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą kartu sprendžiant pensijų adekvatumo klausimą.**

LR Vyriausybė pateikė LR Seimui įstatymų projektus, įgyvendinančius struktūrines reformas mokesčių, sveikatos apsaugos, švietimo, pensijų srityse. Vienas iš tikslų – pensijų sistemą pradėti finansuoti ne vien socialinio draudimo įmokomis, bet ir bendraisiais mokesčiais bei skatinti

žmones pensijoms kaupti papildomai. Siūlomų priemonių pakete yra ir automatinio įtraukimo į pensijų kaupimo sistemą mechanizmas jaunesniems, nei 40 metų žmonėms, pensijų kaupimo schemas finansavimo keitimas, atsisakant socialinio draudimo įmokos dalies pervedimų į pensijų fondus, gyvenimo ciklo fondų strategijos įgyvendinimas. Taip pat siūloma dabartiniams socialinio draudimo pensijų gavėjams, kurių socialinio draudimo pensijos nesiekia tam tikros ribos (230 Eur), mokėti papildomas šalpos pensijų priemokas.

- **Gerinti mokesčių ir socialinių išmokų sistemos struktūrą siekiant mažinti skurdą ir pajamų nelygybę.**

Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatyme nustatyta, kad nuo 2019 metų bazinė socialinė išmoka negali sudaryti mažiau nei 16 proc., šalpos pensijų bazė negali sudaryti mažiau nei 54 proc., tikslinių kompensacijų bazė negali sudaryti mažiau nei 47 proc., valstybės remiamos pajamos negali sudaryti mažiau nei 50 proc. praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio (MVPD). Tai reiškia, kad socialinės paramos išmokų atskaitos rodikliai bus susieti su kiekvienais metais apskaičiuojamu MVPD ir priklausomai nuo didėjančios metinės infliacijos, maisto ir ne maisto prekių bei paslaugų kainų didės minėti socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių dydžiai.

Šiuo metu su mokesčių reformos teisės aktų paketu LR Seimui pateiktas Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo projektas, kuriuo siūloma nuo 6 iki 12 mėnesių ilginti papildomai skiriamos socialinės pašalpos mokėjimo ilgalaikiam paramos gavėjui įsidarbinus terminą. Siūloma priemone siekiama sustiprinti ilgalaikių socialinių pašalpos gavėjų motyvą dirbti ir taip įsitvirtinti darbo rinkoje.

Rengiamas Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo projektas, kuriuo bus siūloma nuo 2019 m. išmoką vaikui („vaiko pinigus“) padidinti nuo 30 iki 50 eurų per mėnesį. Taip pat siūloma suvienodinti papildomai skiriamos išmokos vaikui nepasiturinčioms šeimoms ir šeimoms, auginančioms tris ir daugiau vaikų (gausioms šeimoms), dydį. Jeigu siūlymams būtų pritarta, prie universalios 50 eurų išmokos vaikui minėtoms šeimoms papildomai būtų mokama vienodo dydžio – 20 eurų išmoka už kiekvieną vaiką.

LR Seimui pateikti siūlymai nuo 2019 m. sausio sujungti darbdavio ir darbuotojo mokamus mokesčius bei įmokas, tačiau darbuotojo gaunamas darbo užmokestis „į rankas“ dėl to nesikeis. Taip pat sujungus darbdavio ir darbuotojo mokamus mokesčius, būtų 2 proc. (po mokesčių konsolidavimo – 1,55 proc.) mažinama įmoka „Sodrai“ – tai pajustų visi dirbantieji pagal darbo sutartį.

b) 2018 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų ir 2017 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimo vertinimas. Užimtumo komiteto ir Socialinės apsaugos komiteto nuomonės

=Patvirtinimas

Klausimo esmė

Dokumente pabrėžiama, kad reikalinga ir toliau tęsti socialinės apsaugos sistemų modernizavimo procesą, kuris vyksta daugelyje valstybių narių, įgyvendinant aktyvios įtraukties principus, pabrėžiant dalyvavimą darbo rinkoje ir integraciją, tinkamą pajamų rėmimą bei kokybiškų ir prieinamų paslaugų teikimą, siekiant užtikrinti adekvačias ir tvarias pensijų sistemas, kokybišką ir subalansuotą sveikatos ir ilgalaikę priežiūrą. Akcentuojama, kad reformų sėkmė socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties srityje yra itin svarbi siekiant skatinti socialinę sanglaudą, mažinant pajamų nelygybę ir ši sėkmė didele dalimi priklauso nuo efektyvaus socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės įsitraukimo.

Lietuvos pozicija

Pritariame komitetų nuomonei.

c) Tarybos sprendimas dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

=*Politinis susitarimas*

Klausimo esmė

Šios gairės pirmą kartą bendrai („integruotas paketas“) priimtos 2010 m. pagal strategiją „Europa 2020“. Integruotos gairės iki 2014 m. nesikeitė. 2015 m. priimtos peržiūrėtos integruotos gairės. Šiomis gairėmis ne tik nustatoma valstybių narių politikos koordinavimo taikymo sritis ir kryptis, bet ir suteikiamas pagrindas konkrečioms šalims skirtoms rekomendacijoms atitinkamose srityse.

Šiuo integruotų gairių rinkiniu prisidedama prie strategijos „Europa 2020“ taikant ekonominės politikos formavimą, grindžiamą investavimu, struktūrinėmis reformomis ir fiskaline atsakomybe. Peržiūrėtos valstybių narių užimtumo politikos gairės buvo iš dalies pakeistos, tekstą suderinant su Europos socialinių teisių ramsčiu, siekiant pagerinti Europos konkurencingumą ir sudaryti joje geresnes sąlygas investuoti, kurti darbo vietas ir stiprinti socialinę sanglaudą.

Peržiūrėtos šios užimtumo gairės:

- 5 gairė. Darbo jėgos paklausos didinimas
- 6 gairė. Darbo jėgos pasiūlos gerinimas: galimybės įsidarbinti, įgūdžiai ir kompetencija
- 7 gairė. Darbo rinkų veikimo ir socialinio dialogo veiksmingumo gerinimas
- 8 gairė. Lygių galimybių visiems skatinimas, socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu.

Lietuvos pozicija

Pritariame pasiūlymui.

Užimtumo politikos gairės atitinka Lietuvos siekius didinti gyventojų integraciją į darbo rinką, ypač ilgą laiką nedarbingų ir neturinčių reikiamos kvalifikacijos, didinti darbo jėgos atitiktį darbo rinkos reikmėms, skatinant įvairiomis formomis vykdomo mokymosi realioje darbo vietoje, įtraukiant socialinius partnerius, įmones ir profesinio mokymo teikėjus bei stimuliuojant inovacijas ir verslumą, skatinti mokymąsi visą gyvenimą, stiprinti socialinį dialogą, skatinti kokybiškų darbo vietų kūrimąsi, gerinti sveikatos priežiūros kokybę bei paslaugų prieinamumą, mažinti socialinę atskirtį bei kovoti su skurdu.

Gairės svarstytos Užimtumo (EMCO) ir Socialinės politikos (SPC) komitetuose. Į Lietuvos pastabas buvo atsižvelgta komitetų svarstymuose.

9. Tarybos išvados „Darbo ateitis: gyvenimo ciklo požiūris“

= *Priėmimas*

Klausimo esmė

Dinaminė technologinė plėtra, globalizacija ir demografiniai pokyčiai yra giliai ir negrįžtamai pertvarkę daugelį XXI amžiaus visuomenės organizavimo aspektų, taip pat ir darbo sritį. Šią pertvarą daugiausia lemia automatizavimas ir skaitmeninimas, kurį pagreitina spartus dirbtinio intelekto augimas. Iš dalies tai ir galimybės, ir iššūkiai.

Europoje auga kvalifikuotų darbuotojų paklausa tam tikruose pagrindiniuose sektoriuose, o tai dažnai siejama su socialiniais sunkumais, įskaitant senstančią visuomenę, nuolatinę lyčių nelygybę ir profesinius lyčių stereotipus. Suinteresuotieji subjektai, įskaitant vyriausybes, darbdavius, darbuotojus, socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę, turi gerai suprasti vykstančius procesus, kad galėtų į juos reaguoti, formuoti atitinkamą politiką taip pat skatinti integraciją ir teisingumą darbo rinkoje. Gyvenimo ciklo požiūris į nuolatinį pokyčių procesą leidžia kurti integruotą politiką, pagrįstą kiekvieno asmens konkrečiu potencialu. Pagrindiniai švietimo, mokymo, užimtumo ir socialinės politikos aspektai apima lyčių aspektą, darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, socialinę apsaugą, tinkamas ir saugias darbo sąlygas, įskaitant sveikatą ir saugą darbe ir darbo laiką, įgūdžius ir visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, karjeros plėtrą, aktyvų senėjimą.

VN kviečiamos nuolat atnaujinti ir, kur tinkama, parengti išsamias nacionalines strategijas, skirtas spręsti besikeičiančio darbo pasaulio kontekstą ir pasiūlyti visą gyvenimą trunkantį požiūrį, spręsti problemas, su kuriomis susiduria piliečiai skirtingais jų gyvenimo etapais, toliau vystyti darbo rinkos prognozavimo įrankius, vystyti ir teikti lankstesnes ir prieinamas mokymosi formas (mokymasis darbo vietoje, inovatyvūs mokymosi metodai, savarankiškas mokymasis ir pan.). VN ir EK raginamos kovoti su lyčių stereotipais, mažinti lyčių segregaciją darbo rinkoje, skatinti skirtingų darbuotojų apsaugą, keistis gerąja patirtimi. Užimtumo ir Socialinės apsaugos komitetai raginami sekti automatizavimo ir robotizacijos poveikį ir formuluoti atsaką šiems procesams.

Lietuvos pozicija

Pritariame teikiamoms Tarybos išvadoms. Iš esmės į Lietuvos pastabas buvo atsižvelgta darbo grupių posėdžiuose.

10. Tarybos išvados dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 6/2018 „Laisvas darbuotojų judėjimas – užtikrinta pagrindinė laisvė, bet tikslingesnis ES lėšų naudojimas padidintų darbuotojų judumą“

= *Priėmimas*

Klausimo esmė

Audito ataskaitoje teigiama, jog EK turi priemonių, skirtų laisvam darbuotojų judėjimui užtikrinti, tačiau jai nepakanka informacijos apie tai, kas vyksta iš tikrųjų, taip pat yra trūkumų, susijusių su ES finansuojamos veiklos koncepcija ir stebėjimu. Audito ataskaitoje teigiama, kad tikslingesnis ES lėšų paskirstymas padėtų didinti darbuotojų judumą. Tyrimas buvo atliekamas penkiose valstybėse narėse, į kurias atvykstančių užsienio darbuotojų arba iš kurių išvykstančių į kitas šalis darbuotojų srautai yra didžiausi, t. y. Vokietijoje, Liuksemburge, Lenkijoje, Rumunijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

Audito ataskaitoje pateikiamos 6 rekomendacijos:

1. Sekti ES piliečių supratimą apie esamas priemones, susijusias su informavimu apie laisvą darbuotojų judėjimą, ir pranešti apie diskriminaciją;
2. Geriau naudotis turima informacija, siekiant nustatyti judėjimo laisvės diskriminacijos rūšis;
3. Gerinti duomenų apie darbo jėgos judumą ir darbo rinkos pusiausvyros sutrikimus rinkimą ir naudojimą;
4. ES lėšų dizaino, skirtų darbo jėgos judumui spręsti, tobulinimas;
5. EaSI-EURES veiksmingumo, ypač atsižvelgiant į darbo vietas, stebėsenos gerinimas;
6. Spręsti EURES darbo mobilumo portalo apribojimus.

Šios ataskaitos pagrindu parengtos tarybos išvados, kuriose sutinkama su Audito Rūmų patvirtinimu, kad pagrindinė laisvo darbuotojų judėjimo laisvė yra užtikrinta, tačiau vis dar galima pagerinti

sąlygas darbo jėgos judumui palengvinti. Ragina Komisiją bei valstybės narės atsižvelgti į ataskaitą, kad patobulintų savo politiką ir priemones, skirtas laisvam darbuotojų judėjimui skatinti

Lietuvos pozicija

Pritariame tarybos išvadoms.

11. Tarybos išvados „Integruoto ikimokyklinio ugdymo politika – skurdo mažinimo ir socialinės įtraukties skatinimo priemonė“

= *Priėmimas*

Klausimo esmė

Pagrindiniai ES tikslai – skatinti ir ginti vaiko teises, kovoti su vaikų skurdu ir socialine atskirtimi bei suteikti visiems vaikams vienodas galimybes, neatsižvelgiant į jų socialinę, kultūrinę, etninę ar kitokią padėtį. Kaip pastebima Tarybos išvadų projekte, vaikai, augantys skurde ar socialinėje atskirtyje, mažiau linkę mokytis mokykloje, turi prastesnę sveikatą ir ne visapusiškai išnaudoja savo potencialą gyvenime. Visuomenėje vaikų skurdas ir socialinė atskirtis kelia grėsmę vaikų vystymuisi ir sukelia nesugebėjimą išnaudoti geriausių talentus.

Europos Komisija kviečiama ir toliau skatinti vaikų teises ir į vaiką ir šeimą orientuotas politikas, remti VN jas įgyvendinant, remti Europos socialinių teisių ramsčio principų, susijusių su vaikais, įgyvendinimą, ypač dėl vaikų skurdo mažinimo, vaikų iš socialiai nuskriaustų grupių rėmimą, skatinti dialogą ir stiprinti su šiais klausimais susijusių analizę.

VN skatinamos ir toliau gerinti švietimo ir priežiūros kokybiškas paslaugas visiems vaikams, remti tėvus, skatinti bendradarbiavimą tarp kompetentingų institucijų, tinkamai naudoti Europos fondų lėšas, siekiant mažinti vaikų skurdą ir socialinę atskirtį.

Socialinės apsaugos komitetas kviečiamas ir toliau atvirojo koordinavimo metodo pagalba stiprinti gerosios praktikos keitimąsi tarp VN, stebėti vykdomą analizę vaikų skurdo ir gerovės klausimais, toliau bendradarbiauti su atitinkamais komitetais.

Lietuvos pozicija

Pritariame teikiamoms Tarybos išvadoms. Į Lietuvos teiktas pastabas iš esmės atsižvelgta Socialinės apsaugos komiteto posėdyje.

12. 2018 m. pensijų adekvatumo ataskaita. Pagrindinės išvados dėl bendros Socialinės apsaugos komiteto ir Komisijos ataskaitos

= *Patvirtinimas*

Klausimo esmė

2018 m. Pensijų pakankamumo ataskaitoje analizuojama, kaip dabartinės ir būsimos pensijos padeda išvengti senatvės skurdo ir išlaikyti vyrų ir moterų pajamas jų išėjimo į pensiją metu. Pabrėžiama, kad siekiant užtikrinti dabartinių ir būsimų pensijų adekvatumą ir tvarumą, pensijų sistemos turi skatinti vėlesnį išėjimo į pensiją laiką, atsižvelgiant į nuolatinį gyvenimo trukmės ilgėjimą. Tai galima padaryti skatinant visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, užtikrinant saugią ir sveiką darbo aplinką, derinant pensinį amžių, apdovanojant vėlesnį išėjimą į pensiją ir atgrasant nuo ankstyvo pasitraukimo. Lanksčios darbo galimybės, įskaitant galimybę derinti pensiją su darbo užmokesčiu ir mokesčių lengvatomis, skatinančiomis vėlesnį išėjimą į pensiją, tampa vis plačiau paplitę. Valstybės

narės taip pat turėtų imtis tolesnių veiksmų, kad būtų panaikintas lyčių skirtumas pensijose, sukuriant vienodų galimybių politiką, skirtą darbingo amžiaus moterims ir vyrams.

Dėl Lietuvos pensijų adekvatumo ataskaitoje pabrėžiama:

- Lietuvos pensijų sistema nėra pakankamai efektyvi pagyvenusių žmonių apsaugai nuo skurdo ir socialinės atskirties. Vyresnio amžiaus žmonių skurdo rizikos arba socialinės atskirties lygis yra vienas didžiausių ES.
- Pastarosios reformos turės teigiamą poveikį ilgalaikiam tvarumui, tačiau neišspręs mažos dabartinės ir būsimos pensijų adekvatumo problemos.
- Vyriausybė turėtų sustiprinti papildomų pensijų sistemų finansavimą.

Pagrindinėse jungtinėse Socialinės apsaugos komiteto ir Komisijos išvadose pabrėžiama, kad:

- nepaisant vykdomų veiksmų, VN toliau turi tobulinti savo nacionalines pensijų sistemas;
- išlieka nelygybė, o kai kurioms grupėms reikia ypatingo dėmesio;
- būsimų pensijų adekvatumą reikia toliau tobulinti;
- reikia siekti bendrų pastangų ES lygmeniu.

Lietuvos pozicija

Pritariame pagrindinėms Adekvatumo ataskaitos išvadoms.

Kiti klausimai

a) Europos socialinis fondas + (ESF+) ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)

Komisijos informacija

b) Šiuo metu svarstomi dokumentai

i) Pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų

(Viešas svarstymas pagal Europos Sąjungos sutarties 16 straipsnio 8 dalį)

ii) Pasiūlymai dėl ne teisėkūros procedūra priimamų aktų

Pirmininkaujančios valstybės narės informacija apie dabartinę padėtį

c) Laisvo darbuotojų iš Kroatijos judėjimo pereinamojo laikotarpio nuostatos

Komisijos informacija

d) Pastarojo meto tarptautiniai pokyčiai užimtumo ir socialinės politikos srityje

Komisijos informacija

e) Pirmininkausiančios valstybės narės darbo programa

Austrijos delegacijos informacija

Lietuvos pozicija

Išklausti informaciją.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras
Linas Kukuraitis